

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МИНЕРАЛНИТЕ СУРОВИНИ

Се прогласува Законот за минералните сировини, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 21 февруари 2007 година.

Бр. 07-857/1
21 февруари 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА МИНЕРАЛНИТЕ СУРОВИНИ

ДЕЛ I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет и цел на законот

Со овој закон се уредуваат:

- 1) условите и начинот на вршење геолошки истражувања, експлоатација, подготовка и преработка на минерални сировини со цел да се обезбеди нивна оптимална искористеност во согласност со начелата на одржлив развој и заштита на животната средина и
- 2) поттикнувањето и унапредувањето на геолошките истражувања, експлоатацијата, подготовката и преработката на минералните сировини, како и зајакнување на мерките за безбедност, заштита на животната средина, здравјето на луѓето, надзорот и условите при вршењето на геолошките истражувања и експлоатација на минералните сировини.

Член 2

Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Минерални сировини** се сите органски и неоргански минерални материи кои се наоѓаат во цврста, течна или гасовита состојба во примарните и секундарните наоѓалишта;
2. **Рудни резерви** се утврдени количини на одделна минерална супстанца од наоѓалиштето утврдени со елаборатот за извршените детални геолошки истражувања;
3. **Геолошки истражувања** се збир на методи и техники со цел за добивање на информации утврдени врз основа на кои се дефинира геолошката градба на одреден простор од Земјата;

4. **Основните геолошки истражувања** се геолошки истражувања кои се вршат со цел да се добијат основни податоци за геолошката градба на просторот на Земјата;

5. **Детални геолошки истражувања** се геолошки истражувања со кои се добиваат целосни податоци и детално се утврдуваат резервите на минералните суровини на определен простор на Земјата;

6. **Експлоатација на минералните суровини** е активност на добивање, односно ослободување на минералните суровини од нивната природна состојба;

7. **Експлоатација на архитектонски градежен камен**, во смисла на овој закон, е вадење на камен од наоѓалиштето и обликување на истиот во блокови;

8. **Минерална технологија или процесирање на минерали** е одвојување на составните корисни од некорисни делови на минералите преку технолошките фази на подготовка на минерални суровини или минерална технологија подготовка на минерални суровини и преработка на минерални суровини во облик на концентрат, техноген цврст облик или метал;

9. **Рекултивирање** е процес на повторно враќање на земјиштето во корисна состојба, деградирано со геолошките истражувања или со експлоатацијата на минералните суровини;

10. **Постројка** е збир на направи или инсталации поврзани во функционална целина, која служи за иста техничка цел;

11. **Рудник** е ограничено подрачје на земјиште, на површина или под неа, каде што се истражува или експлоатира минерална суровина со употреба на машини, опрема, депонии (места за одлагање на руднички отпад) и рудничка инфраструктура потребна за вршење на рударските работи;

12. **Рударски објект** е објект на површина или под земја на просторот за истражување односно на експлоатационото поле, кој е наменет за истражување и експлоатација на минерални суровини, минерална технологија и за вршење на други рударски работи;

13. **Рудничка инфраструктура** се руднички објекти кои се потребни за истражувачките и работите при експлоатацијата на минералните суровини (пристапни патишта, електронаправи и објекти, згради за луѓе и опрема и слично);

14. **Одлагалиште** е определено место каде што се транспортира и депонира рудничката раскривка;

15. **Хидројаловиште** претставува рударски објект за акумулирање на суспензија од ситни честички на јаловина и технолошка отпадна вода во строго определени и контролирани услови;

16. **Подземни води** се водите коишто се наоѓаат под површината на земјата во зоната на сатурација и се во директен контакт со површината или со потслоевите;

17. **Издан** е геолошка средина потполно или делумно заситена со слободна подземна вода способна да акумулира и оддава подземни води;

18. **Извор** е природно истекување на подземна вода (обична или минерална) на површината на земјата;

19. **Режим на подземни води** е процес на измена на квалитетот и квантитетот на подземните води (проток, ниво на подземните води, брзина, температура, вискозитет, хемиски, радиолошки, микробиолошки и гасен состав) под дејство на природните и антропогените фактори по време и простор;

20. **Минерални води** се подземни води кои по својата минерализација, хемиски и гасен состав, содржината на специфични компоненти, радиоактивни елементи или зголемената температура се од останатите подземни води;

21. **Термални води** се минерални води кои се одликуваат со зголемена температура, а која е поголема од средногодишната температура на определено место;

22. **Простор за истражување** е дел од просторот на земјата одобрен за геолошки истражувања, дефиниран со координати по површината, со неограничено простирање во длабочина. ограничен со природни или вештачки линии и неограничен во длабочина;

23. **Експлоатационо поле** е дел од просторот на кој е утврдено наоѓалиштето на минерални суровини, просторот неопходен за организација на рударските работи и изградба на рударски објекти, а кое на површината на земјата е ограничено со координатни точки меѓусебно поврзани со прави линии со неограничено простирање во длабочина;

24. **Загадување на животната средина** е емисија на воздухот, водата или почвата, којашто може да биде штетна за квалитетот на животната средина, животот и здравјето на луѓето или емисија од којашто може да произлезе штета за имотот или која го нарушува или влијае врз биолошката и пределската разновидност и врз другите пропишани начини на користење на животната средина и

25. **Оценување на влијанието врз животната средина** е процена на можните влијанија на одредени проекти и планирани геолошки и рударски активности врз животната средина во подрачјето на експлоатацијата на минералните суровини и минералната технологија.

Член 3

Видови на минерални суровини

(1) Минералните суровини се добра од општ интерес, сопственост на Република Македонија, без оглед на сопственоста на земјиштето на кое се наоѓаат.

(2) Минералните суровини според видот можат да бидат:

1) енергетски минерални суровини: сите видови на фосилни јаглени, јаглеводороди во цврста, течна и гасовита состојба, сите видови на битуминозни и мастни карпи и други гасови кои се наоѓаат во земјата;

2) металични минерални суровини, односно суровини од кои можат да се произведуваат метали или нивни соединенија;

3) неметалични минерални суровини, графит, сулфур, магнезит, флуорит, барит, азбест, лискуни, фосфати, гипс, калцит, креда, бентонитска глина, кварц, кварцен песок, каолин, керамичка и огноотпорна глина, фелдспат, талк, туф, суровини за производство на цемент и вар и карбонатни и силикатни суровини за индустриска преработка;

4) архитектонско-градежен камен;

5) градежно-технички камен, градежен песок и чакал и цигларска глина;

6) минерални и геотермални води од кои можат да се добиваат минерални суровини или да се искористува акумулираната топлина во енергетски потреби, освен минералните и термалните води кои се користат во лековити, балнеолошки или рекреативни цели и

7) подземни води за пиење (изворски води, врела и издански води).

Член 4

Геолошко-рударски работи

Геолошко-рударски работи се работи кои се изведуваат со цел за вршење на геолошки истражувања и експлоатација на минерални суровини и минерална технологија.

Член 5

Стратегија за геолошки истражувања, одржливо искористување и експлоатација на минерални сировини

(1) За остварување на целите и насоките за усогласено вршење на геолошките истражувања, експлоатацијата и одржливото искористување на минералните сировини, Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата) донесува Стратегија за геолошки истражувања, одржливо искористување и експлоатација на минералните сировини (во натамошниот текст: Стратегијата) за период од 20 години.

(2) Со Стратегијата се определува обемот и начинот на реализација на основните геолошки истражувања, одржливото искористување и потребите за експлоатацијата на минералните сировини кои се од битно значење за развојот на стопанството на Република Македонија.

(3) Реализацијата на Стратегијата од ставот (1) на овој член се врши преку годишна програма за основни геолошки истражувања и програма за експлоатација и одржливо искористување на минералните сировини.

(4) Средствата за изработување на Стратегијата од ставот (1) на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

ДЕЛ II

**ОСНОВНИ И ДЕТАЛНИ ГЕОЛОШКИ
ИСТРАЖУВАЊА**

Член 6

Услови за вршење на основни и детални геолошки истражувања

(1) Основни и детални геолошки истражувања можат да вршат правни и физички лица, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија за вршење на таа дејност, а кои ги исполнуваат условите пропишани со овој и друг закон.

(2) Детални геолошки истражувања на минерални сировини не можат да се вршат на простори кои се наоѓаат во населени места, јавни патишта, водостопански објекти, речни корита, езера и нивни брегови, воени објекти, споменици на културата, заштитени подрачја на природата, на подрачја кои согласно со Просторниот план на Република Македонија, просторните планови и законите кои ги спроведуваат, е забрането вршење експлоатација на минерални сировини, како и на други простори на кои се наоѓаат објекти од јавен интерес.

(3) По исклучок на ставот (2) од овој член, за минералните сировини кои се од јавен интерес определен во членовите 65 и 66 од овој закон, можат да се вршат детални геолошки истражувања на минерални сировини и на просторите од ставот (2) на овој член, по претходна согласност на органите на државната управа надлежни за вршење на работите од соодветната област.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини ги евидентира, документира и чува податоците добиени од извршените основни и детални геолошки истражувања.

(5) Начинот на евидентирање, документирање, чување и издавање на заинтересирани лица на податоците добиени од извршените основни и детални геолошки истражувања го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

ГЛАВА 1

ОСНОВНИ ГЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

Член 7

Цел на основни геолошки истражувања

- (1) Основните геолошки истражувања се дејност од јавен интерес.
- (2) Со основните геолошки истражувања се обезбедуваат основни геолошки податоци кои се користат за експлоатација и искористување на минералните суровини, како и за просторното планирање.
- (3) Основните геолошки истражувања се реализираат согласно со годишната програма за основни геолошки истражувања од членот 5 на овој закон.

Член 8

Годишна програма за основни геолошки истражувања

- (1) Годишната програма за основни геолошки истражувања од членот 5 став (3) на овој закон ја донесува Владата на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.
- (2) Средствата за финансирање на годишната програма од ставот (1) на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.
- (3) Реализацијата на годишната програма од ставот (1) на овој член ја реализира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

Член 9

Геолошка документација за вршење на основни геолошки истражувања

- (1) Геолошката документација за вршење на основни геолошки истражувања се состои од:
  - 1) проект за вршење на основни геолошки истражувања;
  - 2) елаборат за основни геолошки истражувања;
  - 3) извештај за извршените основни геолошки истражувања;
  - 4) геолошки карти со толкувачи на истите и
  - 5) елаборат за оцена на влијанието врз животната средина.
- (2) Документацијата од ставот (1) точки 1, 2 и 4 на овој член подлежи на стручна оцена (ревизија).
- (3) Документацијата од ставот (1) точка 5 на овој член се одобрува од органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.
- (4) Содржината и начинот на изработка на геолошката документација од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

ГЛАВА 2

ДЕТАЛНИ ГЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

Член 10

Дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Право за вршење на детални геолошки истражувања се стекнува со добивање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања.

(2) Дозволата за вршење на детални геолошки истражувања ја издава органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

Член 11

Барање за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Барањето за издавање дозвола за вршење на детални геолошки истражувања се поднесува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

(2) Во барањето за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања се наведува видот на минералната суровина, локалитетот за кој се поднесува барањето и основни податоци за барателот на дозвола.

(3) Кон барањето за добивање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања се приложува:

1) топографска карта во мерка 1:25,000 или 1:50,000 на која се нанесени координатите на граничните точки на локацијата за која се бара вршење на детални геолошки истражувања и геодетски елаборат издаден од страна на овластена институција заедно со нумерички податоци и катастарски планови во размер 1:25,00;

2) проект за вршење на детални геолошки истражувања;

3) доказ за обезбедени финансиски средства за вршење на детални геолошки истражувања согласно со проектот за вршење на детални геолошки истражувања и

4) елаборат за оцена на влијанието врз животната средина.

Член 12

Приоритетно право за доделување на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Во случај кога за ист простор за кој се бара дозвола за вршење на детални геолошки истражувања има повеќе баратели, приоритетно право за доделување на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања има барателот кој прв поднел барање.

(2) Барањето за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања се објавува во “Службен весник на Република Македонија” на трошок на барателот.

(3) Доколку во рок од 30 дена од денот на објавувањето на барањето за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања на одреден простор во “Службен весник на Република Македонија”, како барател на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања се јави сопственикот на земјиштето кој ги исполнува условите согласно со овој и друг закон, истиот има приоритетно право за добивање на дозвола.

Член 13

Постапка за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини, по приемот на барањето за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања врши увид на локалитетот за кој се бара дозвола за вршење на детални геолошки истражувања.

(2) По спроведување на постапката од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини по службена должност бара мислење од органите на државната управа надлежни за вршење на работите од областа на животната средина и просторното планирање, заштитата на културното наследство, транспортот и врските, земјоделството, шумарството и водостопанството, како и од други органи на државната управа надлежни за вршење на работите од соодветната област.

(3) Органите на државната управа од ставот (2) на овој член се должни своето мислење да го дадат во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето на мислење, а во спротивно ќе се смета дека е дадено позитивно мислење во врска со барањето за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања.

Член 14

Простор за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Дозволата за детални геолошки истражувања се дава на точно определен простор.

(2) Просторот за вршење на деталното геолошко истражување во зависност од видот на минералните сировини може да изнесува најмногу до:

- 1) 30 км² за енергетски сировини;
- 2) 30 км² за металични минерални сировини;
- 3) 5 км² за неметални минерални сировини;
- 4) 2 км² за архитектонско-украсен камен;
- 5) 2 км² за градежно-технички камен и цигларска глина и
- 6) 2 км² за минерални и геотермални води и подземни води за пиење при што најмалата

раздалеченост во радиус од веќе доделена концесија за експлоатација на овие минерални сировини или издадена дозвола за вршење на детални геолошки истражувања не смее да биде помала од 2 километри.

Член 15

Период на важност на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања

Дозволата за вршење на детални геолошки истражувања се доделува за период согласно со поднесениот проект за вршење на детални геолошки истражувања, но не подолго од осум години.

Член 16

Одбивање на барањето на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини со решение ќе го одбие барањето за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања во случај кога:

1) барателот не ја приложил документацијата од членот 11 ставови (2) и (3) на овој закон и

2) со вршењето на деталните геолошки истражувања се загрозуваат природните ресурси, животната средина, културното наследство, шумите, земјоделското земјиште, водите, инфраструктурата или други добра чија заштита е во јавен интерес врз основа на претходно добиено мислење од органите на државната управа надлежни за вршење на работите од областа на животната средина и просторното планирање, заштита на културното наследство, транспортот и врските, земјоделството, шумарството и водостопанството, како и од другите органи на државната управа надлежни за вршење на работите од соодветната област согласно со закон.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 17

Содржина на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања

Дозволата за вршење на детални геолошки истражувања содржи податоци за:

1) правното или физичкото лице на кое му е издадена дозволата за вршење на детални геолошки истражувања;

2) минералните суровини што се предмет на деталното геолошко истражување;

3) проектот за вршење на детални геолошки истражувања;

4) целите и начинот на вршењето на деталните геолошки истражувања на минерални суровини;

5) видот и обемот на истражните работи што треба да се извршат;

6) просторот за вршење на детални геолошки истражувања со одредени координати;

7) периодот за кој е доделена дозволата;

8) рокот за отпочнување на истражните работи;

9) рокот за известување во случај на откривање на нов вид на минерални суровини, освен за оние што не се опфатени со проектот за вршење на детални геолошки истражувања;

10) најголемата количина на минерална суровина која може да се извади при деталното геолошко истражување, а која е потребна за соодветни испитувања согласно со програмата за вршење на детални геолошки истражувања;

11) рокот за поднесување на извештај за извршените детални геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини;

12) надоместокот за вршење на деталните геолошки истражувања;

13) обврската и начинот за уредување на просторот за истражување за време и по завршување на деталните геолошки истражувања на минералните суровини;

14) условите за продолжување и престанување на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања и

15) други податоци кои произлегуваат од овој или друг закон.

Член 18

Услови за проширување на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Ако имателот на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања за време на истражувањето открие друг вид на минерални суровини, тој може да побара проширување

на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања и за тие минерални суровини на просторот за истражување за кој има добиено дозвола за вршење на детални геолошки истражувања.

(2) Кон барањето за проширување на дозволата, имателот на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања од ставот (1) на овој член поднесува извештај со докази за постоење на други видови на минерални суровини.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини врз основа на барањето од ставот (1) на овој член ја спроведува постапката за проширување на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања на новооткриените минерални суровини согласно со постапката за издавање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања утврдена со одредбите од овој закон.

(4) Во случај да се побара проширување на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања на простор кој се поклопува со просторот за кој има веќе доделено концесија за основни геолошки истражувања, предност има имателот на концесијата за експлоатација на минералната суровина.

Член 19

Обврски на имателот на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Имателот на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања при вршењето на детални геолошки истражувања е должен:

1) да обезбеди писмена согласност од сопствениците или корисниците на земјиштето во државна сопственост за делот на земјиштето каде што се вршат деталните геолошки истражувања;

2) работите да ги изведува согласно со проектот за вршење на детални геолошки истражувања, стандардите и техничките нормативи со кои е регулирано изведувањето на такви работи;

3) да ги спроведува мерките за заштита при работа согласно со овој и друг закон;

4) навремено да презема мерки за безбедност на граѓаните, нивниот имот, сообраќајот и соседните објекти;

5) на свој товар да спроведува мерки за заштита на животната средина и за рекултивација на земјиштето;

6) да не депонира штетни, радиоактивни и други опасни и отпадни материи во напуштените рударски објекти во кои се вршеле детални геолошки истражувања и на просторот определен со дозволата за вршење на детални геолошки истражувања;

7) до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини најмалку еднаш годишно, во рок определен во дозволата, да доставува извештај за извршените детални геолошки истражувања согласно со динамиката утврдена во дозволата за вршење на детални геолошки истражувања истражување и

8) во рок од една година по завршување на деталните геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини да достави елаборат од извршените детални геолошки истражувања или извештај за извршените детални геолошки истражувања доколку резултатите од деталните геолошки истражувања се негативни.

(2) Имателот на дозвола е должен на просторот за вршење на деталните геолошки истражувања да има:

1) дозвола за вршење на детални геолошки истражувања;

2) проект за вршење на детални геолошки истражувања;

3) книга во која се водат извршените истражни работи за деталните геолошки истражувања;

4) елаборат за уредување на објектите со мерки за заштита при работа и

5) решение за овластено лице за водење на работите при вршење на детални геолошки истражувања.

(3) Формата, содржината и начинот на водењето на книгата од ставот (2) точка 3 на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 20

Одземање на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини со решение ќе ја одземе дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања, освен во случај на виша сила, ако:

1) имателот на дозволата не се придржува на одредбите од членот 19 став (1) точки 2, 3, 4, 5, 6 и 7 на овој закон;

2) имателот на дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања не започне со вршење на деталните геолошки истражувања во рок од една година, сметано од денот на добивање на дозволата;

3) вршењето на деталното геолошко истражување било прекинато подолго од две години;

4) имателот на дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања не постапува по решение на државниот инспектор за техничка инспекција во случаите кога имателот на дозволата не се придржува на одредбите од членот 19 став (1) точки 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 на овој закон;

5) со истражните работи вади поголеми количини на минерални сировини од предвидените во дозволата за вршење на деталните геолошки истражувања и

6) не се придржува кон мерките дефинирани во елаборатот за оценка на влијанието врз животната средина и стандардите за квалитет за животната средина.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање во управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 21

Сопственост на резултати од деталните геолошки истражувања

(1) Резултатите добиени со вршење на деталните геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот за заедно извршената стручна оценка (ревизија), се сопственост на имателот на дозволата за детални геолошки истражувања.

(2) Имателот на дозволата од ставот (1) на овој член елаборатот за извршените деталните геолошки истражувања може да го пренесе во сопственост на друго лице.

(3) Имателот на резултатите добиени од извршените детални геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот за извршените детални геолошки истражувања има право на надомест на трошоците сторени при вршењето на деталните геолошки истражувања од понудувачот кој на јавниот конкурс кој бил избран за концесионер од страна на концедентот. Обврската за плаќање на надоместокот на трошоците сторени за добивање на резултатите добиени од извршените детални геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со извршената стручна оценка (ревизија), понудувачот кој на јавниот

конкурс бил избран за концесионер и со кого е склучен договор за концесија, е должен да ја исплати во рок од една година, сметано од денот на склучувањето на договорот за концесија согласно со одредбите од овој закон и Законот за концесии.

(4) Доколку во период од десет години, сметано од денот на извршената стручна оценка (ревизија) на елаборатот, имателот на резултатите добиени со вршење на деталните геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со извршената стручна оценка (ревизија), не биде обештетен согласно со одредбите од овој закон и не е доделена концесија за експлоатација на минералните сировини од членот 3 став (2) точки 1, 2, 4, 6 и 7 на овој закон резултатите, односно елаборатот заедно со извршената стручна оценка (ревизија) преминуваат во сопственост на Република Македонија.

(5) Доколку во период од една година, сметано од денот на извршената стручна оценка (ревизија) на елаборатот, имателот на резултатите добиени со вршење на деталните геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со извршената стручна оценка (ревизија), не биде обештетен согласно со одредбите од овој закон и не е доделена концесија за експлоатација на минералните сировини од членот 3 став (2) точки 3 и 5 на овој закон резултатите, односно елаборатот заедно со извршената стручна оценка (ревизија) преминуваат во сопственост на Република Македонија.

Член 22

Геолошка документација за вршење на детални геолошки истражувања

(1) Геолошка документација за вршење на детални геолошки истражувања, во смисла на овој закон, е:

- 1) проект за вршење на детални геолошки истражувања;
- 2) извештај за извршените детални геолошки истражувања и
- 3) елаборат за извршените детални геолошки истражувања.

(2) Проектот и елаборатот за извршените детални геолошки истражувања од ставот (1) на овој член подлежи на стручна оценка (ревизија).

(3) Содржината на геолошката документација од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини.

ДЕЛ III

ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

ГЛАВА I

КОНЦЕСИЈА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

Член 23

Концесија за експлоатација на минерални сировини

(1) Право за вршење на експлоатација на минерални сировини се стекнува со добивање на концесија за експлоатација на минерални сировини.

(2) Концесија за експлоатација на минерални сировини доделува Владата (во натамошниот текст: концедент).

(3) Право за добивање на концесија има секое правно или физичко лице, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија, а кои ги исполнуваат условите пропишани со овој и друг закон.

Член 24

Предмет на отстапување на концесија

Со концесијата, концедентот на концесионерот му ги отстапува минералните сировини кои се во сопственост на концедентот, заради нивна експлоатација на определен простор на определен временски период на сметка и ризик на концесионерот.

Член 25

Простор за експлоатација на минерални сировини

(1) Концесија за експлоатација на минерални сировини се доделува на определен простор дефиниран со координати нанесени на топографската карта, а врз основа на приложената студија за оправданоста на бараната концесија, односно концесискиот проект и елаборатот за извршените детални геолошки истражувања.

(2) Концесијата од ставот (1) на овој член се доделува на земјиште кое е во сопственост на Република Македонија, како и на земјиште кое е во сопственост на други лица.

(3) Експлоатација на минерални сировини се врши на определен простор (во натамошниот текст: експлоатационо поле), дефиниран со главниот и дополнителниот рударски проект за експлоатација на минерални сировини.

(4) Доколку низ концесискиот простор поминуваат инфраструктурни објекти (пат, далновод и друго), концесионерот не смее да ги уништува и загрозува истите и е должен да го овозможи нивното користење од страна на други лица.

(5) Доколку се работи за изведување на инфраструктурни објекти од јавен интерес (пат, далновод, железнички пруги, водостопански објекти и други објекти од јавен интерес) во концесискиот простор, тие можат да се градат доколку имателот на дозвола за градба во текот на градбата обезбеди услови за непречена и безбедна експлоатација на минералните сировини.

Член 26

Период на важност на концесијата

(1) Концесијата за експлоатација на минерални сировини се доделува за период до 30 години со можност за продолжување за уште еден период до исцрпување на минералните сировини за која и е доделена концесијата, но не подолго од 30 години.

(2) Барањето за продолжување на концесијата од ставот (1) на овој член се поднесува најмалку две години пред истекот на периодот за кој е доделена концесијата.

(3) Продолжувањето на концесијата од ставот (1) на овој член се врши со одлука на Владата, врз основа на што се склучува анекс на договорот за концесија за експлоатација на минерални сировини.

Член 27

Начини за доделување на концесија

Концесијата за експлоатација на минерални сировини може да се додели врз основа на јавен конкурс или по барање на заинтересираните лица кои ги исполнуваат условите од овој и друг закон.

Член 28

Доделување на концесија по пат на јавен конкурс

(1) Концесија за експлоатација на минерални сировини се доделува врз основа на јавен конкурс за минералните сировини од членот 3 став (2) точки 1, 2, 4, 6 и 7 на овој закон, како и за минералните сировини за кои Република Македонија е сопственик на резултатите од извршените детални геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со извршената стручна оценка (ревизија).

(2) Постапката од ставот (1) на овој член ја спроведува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини согласно со овој и Законот за концесии.

(3) Иницијатива за отпочнување на постапка за доделување концесија за експлоатација на минералните сировини од ставот (1) на овој член на јавен конкурс ја поднесува заинтересирано лице кое ги исполнува условите од овој закон и Законот за концесии.

(4) При спроведувањето на постапката од ставот (2) на овој член, понудувачите се должни да достават банкарска гаранција во висина не помала од вредноста на резултатите добиени од извршените детални геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со стручната оценка (ревизија), независно од вредноста на концесискиот проект. Банкарската гаранција на понудувачите на јавниот конкурс од ставот (2) на овој член се депонира во корист на имателот на резултатите добиени од извршените детални геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со стручната оценка (ревизија). Сопственикот на резултатите добиени од извршените детални геолошки истражувања, а потврдени со елаборатот заедно со стручната оценка (ревизија) не е должен да достави банкарска гаранција.

Член 29

Доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини по барање од заинтересирано лице

(1) Концесијата за експлоатација на минерални сировини се доделува по барање од заинтересирано лице само за минералните сировини од членот 3 став (2) точки 3 и 5 на овој закон.

(2) Барањето за доделување на концесија за експлоатација се доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(3) Кон барањето за добивање концесија, покрај податоците на барателот на концесијата се приложува:

1) студија за оправданоста на бараната концесија, односно концесискиот проект;

2) топографска карта во мерка 1:25,000 со координати на граничните точки на локацијата на определен простор;

3) скица, копие од катастарски план со вцртани граници на бараниот простор за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини и имотен лист, со број на катастарски парцели и култури за површината на која ќе се врши експлоатацијата на минералната сировина;

4) елаборат за извршените детални геолошки истражувања или доказ за право на сопственост или користење на резултатите од елаборатот за извршените детални геолошки истражувања на бараниот простор за експлоатација и

5) решение за одобрување на студијата за оценка на влијанието врз животната средина или решение за одобрување на елаборатот за оценка на влијанието врз животната средина.

(4) Доколку се работи за барање за добивање на концесија за експлоатација на подземна вода, покрај прилозите од ставот (3) на овој член, барателот е потребно да достави и согласност за користење на вода од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на управување со води.

(5) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини го разгледува барањето од ставовите (2) и (3) на овој член и врши увид на локацијата на бараниот простор за концесија за експлоатација на минерални сировини.

(6) Одлука за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини донесува Владата на предлог на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 30

Одбивање на барањето на концесија за експлоатација

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини со решение ќе го одбие барањето за доделување на концесија за експлоатација на минерални сировини во случај кога:

1) подносителот на барањето не ја приложи документацијата од членот 29 ставови (3) и (4) на овој закон и

2) јавниот интерес ја исклучува експлоатацијата на минералната сировина на локацијата на бараниот простор за концесија.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 31

Ограничувања за доделување на концесија за експлоатација

Концесијата за експлоатација за подрачје кое со закон е прогласено за природно или културно наследство, заштитено природно добро или друго заштитено подрачје може да се додели само во согласност со закон.

Член 32

Одлука за доделување на концесија за експлоатација

(1) Одлуката за доделување на концесија содржи:

1) податоци за правното или физичкото лице на кое се доделува концесијата;

2) видот на минералната сировина;

3) површина на просторот на кој се доделува концесијата за експлоатација, дефиниран со координати;

4) рок на важење на концесијата за експлоатација;

5) обврска за плаќање на надоместокот за концесијата;

6) должности на носителот на концесијата во поглед на санацијата и рекултивацијата на земјиштето што е деградирано од рудничките активности и

7) други услови определени со закон.

(2) Одлуката за доделување на концесија се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Член 33

Договор за концесија за експлоатација на минерални суровини

(1) Врз основа на одлуката за доделување на концесијата за експлоатација на минерални суровини, концедентот и концесионерот склучуваат договор за концесија за експлоатација на минерални суровини.

(2) Договорот за концесија за експлоатација на минерални суровини особено содржи:

- цел и предмет на концесијата,
- рок на важење на концесијата,
- површина на просторот на кој се доделува концесијата за експлоатација, дефиниран со координати,
- висина, начин на плаќање и пресметување на надоместокот за концесијата,
- услови за вршење на концесијата,
- начин и рокови за поднесување на сметки и финансиски или други извештаи во врска со извршената експлоатација на минерални суровини од страна на концесионерот,
- начинот на вршење на надзор и инспекција на концесијата,
- услови за продолжување на важење на концесијата/договорот согласно со членот 26 од овој закон,
- начин на решавање на споровите во врска со договорот,
- начин и услови под кои се одзема концесијата и
- други одредби соодветни на предметот на концесијата.

(3) Договорот или одделни одредби од договорот за концесија за експлоатација на минерални суровини кои се во спротивност со овој и друг закон, се ништовни и не произведуваат правно дејство.

Член 34

Пренос на концесија за експлоатација

(1) Концесијата за експлоатација може да се пренесува целосно или делумно.

(2) Владата донесува одлука со која дава согласност за пренос на концесијата за експлоатација на минерални суровини, под истите услови под кои е доделена концесијата што се пренесува.

(3) Во одлуката може да се предвиди и пренос на правата од концесијата во корист на работодавачите, како средство за обезбедување на нивното побарување кон концесионерот.

(4) Предметот на концесијата за експлоатација не смее да се даде под закуп.

(5) Со преносот на концесијата, концесионерот ги стекнува правата и обврските кои произлегуваат од издадените дозволи и одобренија од надлежните органи, во смисла на овој и друг закон.

Член 35

Престанок на концесијата за експлоатација

Концесијата за експлоатација на минерални суровини престанува да важи во случаи на:

- 1) истек на рокот на важење на концесијата за експлоатација на минерални суровини, утврден во одлуката за доделување на концесија и договорот за концесија;
- 2) предвремен откуп на концесијата за експлоатација во јавен интерес;

- 3) предвремено исцрпување на минералните суровини;
- 4) стечај или ликвидација на концесионерот и
- 5) едностран раскин на договорот за концесија согласно со членот 39 од овој закон.

Член 36

Престанок на концесијата за експлоатација на минерални суровини со истек на рокот

Со истекот на рокот на важење на концесијата за експлоатација на минерални суровини, под услов концесијата за експлоатација на минерални суровини да не е продолжена согласно со членот 26 од овој закон, концесијата престанува да важи.

Член 37

Предвремен откуп на концесијата за експлоатација на минерални суровини во јавен интерес

(1) Концедентот може да ја откупи концесијата за експлоатација на минерални суровини и пред истекот на рокот утврден во одлуката за доделување на концесија и договорот за концесија, под услов за тоа да постои јавен интерес утврден со закон со кој се утврдува и износот на надоместокот за откуп на концесијата.

(2) Со откупот, концесијата за експлоатација на минерални суровини престанува да важи.

Член 38

Престанок на концесијата за експлоатација на минерални суровини заради предвремено исцрпување

Концесијата за експлоатација на минерални суровини престанува да важи во случај кога ќе се исцрпи минералната суровина за која е доделена концесијата за експлоатација.

Член 39

Едностран раскин на договорот за концесија за експлоатација на минерални суровини

(1) Концедентот и концесионерот можат еднострано да го раскинат договорот за концесија заради повреда на договорните обврски од страна на концедентот, односно концесионерот согласно со закон и според одредбите од договорот.

(2) Во случај на битна повреда на обврските предвидени во концесискиот договор од страна на концесионерот, концедентот може еднострано да ја раскине концесијата, односно договорот за концесија.

(3) Во случајот од ставот (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини определува рок во кој концесионерот треба да ги исправи пропустите во смисла на ставот (1) од овој член. Рокот треба да биде доволен за да може концесионерот да постапи по известувањето и да ги исправи пропустите.

(4) Како битни повреди за едностран раскин на договорот за концесија од ставот (2) на овој член се смета кога:

1) концесионерот ќе го пренесе предметот на концесија за експлоатација на минерални суровини на друг концесионер без согласност на концедентот;

2) концесионерот не постапил по изречените мерки во постапката на надзор согласно со закон;

3) концесионерот ќе отпочне со експлоатација на минералните сировини пред да добие дозвола за експлоатација;

4) концесионерот нема да го плати надоместокот за концесија за експлоатација утврден со договорот за концесија;

5) концесионерот нема да постапи согласно со членот 42 став (2) од овој закон и

6) концесионерот не се придржувал кон решенијата и мерките во однос на заштитата на животната средина утврдени согласно со прописите од областа на животната средина.

(5) Со одлука на Владата се врши едностран раскин на договорот за концесија во која се наведуваат причините заради кои се раскинува договорот, за што органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини го известува концесионерот.

(6) Одлуката од ставот (5) на овој член се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Член 40

Концесија за експлоатација на друг вид на минерални сировини на ист простор

(1) Концесија за експлоатација може да се додели и за друг вид на минерални сировини на простор на кој веќе е доделена концесија за експлоатација на минерални сировини, под услов да не се нарушува нормалната експлоатација на минералните сировини за кои претходно е доделена концесија за експлоатација.

(2) Постапката за доделување на концесија за експлоатација на друг вид на минерални сировини од ставот (1) на овој член се спроведува согласно со одредбите од овој закон.

ГЛАВА 2

ДОЗВОЛА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

Член 41

Дозвола за експлоатација на минерални сировини

(1) Со експлоатација на минерални сировини и изведување на рударски работи може да се отпочне откако концесионерот ќе добие дозвола за експлоатација на минерални сировини.

(2) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(3) Дозволата за експлоатација се издава со рок на важење кој не може да биде подолг од рокот на важење на концесијата за експлоатација.

Член 42

Барање за издавање на дозвола за експлоатација на минерални сировини

(1) Дозвола за експлоатација се издава врз основа на поднесено барање до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини од страна на концесионерот.

(2) Барањето за издавање на дозвола за експлоатација на минерални суровини, концесионерот е должен да го достави во рок од две години од денот на склучувањето на договорот за концесија за експлоатација на минерални суровини од членот 33 на овој закон.

(3) Барањето од ставот (1) на овој член, содржи:

- 1) податоци за барателот;
- 2) договор за концесија за експлоатација на минерални суровини (во прилог);
- 3) доказ за решени имотно-правни односи во делот на земјиштето на кое ќе се врши експлоатација на минералните суровини и минералната технологија;
- 4) главен рударски проект за експлоатација на минералните суровини кои се предмет на концесијата заедно со ревизија (стручна) оценка на истиот;
- 5) решение за одобрување на студијата за оценка на влијанието врз животната средина или решение за одобрување на елаборатот за оценка на влијанието врз животната средина;
- 6) сообраќајна согласност за приклучок за јавен пат;
- 7) водостопанска согласност за користење на водите од надлежниот орган на државната управа надлежен за управување со води и
- 8) енергетска согласност доколку издавањето на истата е предвидено со главниот рударски проект.

Член 43

Содржина на дозволата за експлоатација на минерални суровини

(1) Дозволата за експлоатација на минерални суровини содржи податоци:

- 1) за концесионерот;
- 2) за рокот на важење на дозволата за експлоатација;
- 3) за минералните суровини што се предмет на експлоатација;
- 4) за големината, границите и положбата на експлоатационото поле;
- 5) катастарски податоци за земјиштето на просторот за коешто е издадена дозволата;
- 6) главниот рударски проект за експлоатација на минералните суровини и
- 7) за други податоци определени со закон и договорот за концесија.

(2) Примерок од издадената дозвола за вршење експлоатација на минерални суровини се доставува до Државниот инспекторат за техничка инспекција и до органот на државната управа надлежен за издавање на интегрирани еколошки дозволи, согласно со Законот за животната средина.

Член 44

Одбивање на барањето за издавање на дозвола за експлоатација на минерални суровини

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини со решение ќе го одбие барањето, ако:

- 1) барањето за издавање на дозвола за експлоатација не е поднесено во рокот определен во членот 42 став (2) од овој закон;
- 2) барањето не ја содржи документацијата утврдена во членот 42 од овој закон и
- 3) главниот рударски проект од членот 42 став (3) точка 4 на овој закон не е во согласност со одредбите од овој и друг закон.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 45

**Престанок на дозволата за експлоатација
на минерални суровини**

Дозволата за експлоатација на минерални суровини престанува да важи со:

- 1) престанок на концесијата за експлоатација во смисла на членот 35 од овој закон;
- 2) истекување на рокот на важност на дозволата за експлоатација и
- 3) одземање на дозволата.

Член 46

**Одземање на дозволата за експлоатација
на минерални суровини**

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини со решение ќе ја одземе дозволата за експлоатација на предлог на органот на државната управа надлежен за вршење на работите на инспекцискиот надзор согласно со одредбите од овој и друг закон, ако:

- 1) концесионерот не се придржува на одредбите од членот 51 став (1) на овој закон;
- 2) концесионерот не врши експлоатација на минералните суровини во согласност со главниот рударски проект за експлоатација на минералните суровини;
- 3) концесионерот не започнал со експлоатација на минералните суровини согласно со дозволата од членот 41 на овој закон во рок од две години од денот на нејзиното издавање или од неоправдани причини ја прекине експлоатацијата во период подолг од две години;
- 4) органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и просторното планирање го поништи или укине решението за одобрување на студијата за оценка на влијанието врз животната средина или решението за одобрување на елаборат за животна средина и
- 5) концесионерот не се придржувал кон решенијата и мерките во однос на заштитата на животната средина утврдени согласно со прописите од областа на животната средина.

(2) Против решението за одземање на дозволата за експлоатација во рок од 15 дена од приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 47

Дозвола за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект

(1) Изведување на рударски работи и објекти во постојните рудници за отворање и експлоатација на минерални суровини на нови хоризонти, ревири, изработка на нови извозни, ветрени и истражни окна, битно изменет метод на откопување, реконструкција на рударски објекти кои не се опфатени со главниот рударски проект, санирање на големи свлечишта, измени во поглед на рекултивирањето на земјиштето од главниот рударски проект, како и други работи, се врши врз основа на дозвола за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект.

(2) Дозволата за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект се издава врз основа на барање од концесионерот, односно имателот на дозволата за експлоатација од членот 41 на овој закон.

(3) Барањето од ставот (2) на овој член содржи дополнителен рударски проект за изведување на рударските работи и образложение заради кои се бара издавање на оваа дозвола.

(4) Дозволата од ставот (1) на овој член ја издава министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

(5) Дозволата од ставот (1) на овој член содржи податоци за барателот, за просторот за кој се издава дозволата, дополнителниот рударски проект за изведување на рударски работи заедно со ревизија (стручна оценка) на истиот и образложение за причините за нејзино издавање.

(6) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини со решение ќе го одбие барателот доколку дополнителниот рударски проект за изведување на дополнителните рударски работи не е во согласност со одредбите од овој и друг закон.

(7) Против решението од ставот (6) на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

(8) Примерок од дозволата за изведување на дополнителни рударски работи се доставува до Државниот инспекторат за техничка инспекција и до органот на државната управа надлежен за издавање на интегрирани еколошки дозволи, согласно со Законот за животната средина.

Член 48

Престанок и одземање на дозвола за изведување на рударски работи според дополнителен рударски проект

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини со решение ќе ја одземе дозволата за изведување на рударски работи според дополнителниот рударски проект доколку концесионерот не се придржува на одредбите од членот 51 став (1) на овој закон на предлог на органот на државната управа надлежен за вршење на работите на инспекцискиот надзор согласно со одредбите од овој и друг закон.

(2) Против Решението за одземање од ставот (1) на овој член во рок од 15 дена од приемот на решението може да се изјави жалба до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 49

Рударски проекти

(1) Рударски проекти за експлоатација на минерални суровини, изведување на рударски работи и изведба на рударски објекти се:

1) главен рударски проект кој се изработува заради изведба на рударски објекти за експлоатација на нови наоѓалишта на минерални суровини, рестартирање на постојни рудници, како и за новопронајдените резерви на минерални суровини во постојното наоѓалиште;

2) дополнителен рударски проект кој се изработува заради изведување на рударски работи и објекти во постојните рудници за отворање и експлоатација на минерални суровини на нови хоризонти, ревири, изработка на нови извозни, ветрени и истражни окна, битно изменет метод на откопување, реконструкција на рударски објекти кои не се опфатени со главниот рударски проект, санирање на големи свлечишта, измени во поглед на рекултивирањето на земјиштето од главниот рударски проект, како и изведување на други работи;

3) упростен рударски проект кој се изработува заради разработка на одделни делови од главниот, односно дополнителниот рударски проект кој заради прилагодување на условите на лежиштето на минералните суровини кои пред изведувањето на рударските работи не било можно да се предвидат со главниот, односно дополнителниот рударски проект, за помали реконструкции на постојните рударски објекти, а кои битно не ја менуваат концепцијата на главниот, односно дополнителниот рударски проект и

4) проект за изведување на рударски истражни работи се изработува во услови кога со проектот за вршење на детални геолошки истражувања од членот 22 став (1) точка 1 на овој закон се предвидени истражувања со изведба на рударски објекти.

(2) Упростениот рударски проект од ставот (1) точка 3 на овој член го одобрува раководителот на рудникот по претходна согласност на службата за заштита при работа во рудникот.

(3) Рударски проекти од ставот (1) точки 1, 2 и 4 на овој член подлежат на стручна оцена (ревизија).

(4) Содржината на рударските проекти од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

ГЛАВА 3

ИЗВЕДУВАЊЕ НА РУДАРСКИ РАБОТИ

Член 50

Услови за изведување на рударски работи

(1) Рударски работи можат да изведуваат правни и физички лица кои се запишани во Централниот регистар и поседуваат лиценца за изведување на рударски работи, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија за вршење на таа дејност, а кои ги исполнуваат условите пропишани со овој и друг закон.

(2) Поблиските услови и начинот на издавање на лиценцата од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

Член 51

Обврски на концесионерот при изведување на рударските работи за експлоатација на минерални суровини

(1) Концесионерот при изведување на рударските работи за експлоатација на минерални суровини е должен:

1) да ги изведува рударските работи согласно со дозволата, стандардите и техничките нормативи кои важат за изведување на тие работи;

2) да врши рударски мерења и да поседува рударски планови за вршење експлоатација на минералните суровини;

3) доколку предмет на концесијата за експлоатација се минералните суровини од членот 3 став (2) точки 6 и 7 на овој закон, концесионерот е должен да врши реинјектирање на вишокот од овие минерални суровини во медиумот од кој се експлоатирани, согласно со дозволата за експлоатација;

4) да ги спроведува мерките за заштита при работа;

5) навремено да презема мерки за безбедност на граѓаните, нивниот имот, сообраќајот и соседните објекти;

6) да спроведува, на своја сметка, мерки за заштита на животната средина и природата и културното наследство, како и мерки за рекултивација на земјиштето согласно со закон и

7) да води евиденција на произведените количини на минерални суровини во електронска и пишана форма.

(2) Концесионерот при изведување на рударските работи и вршењето на експлоатација на минерални суровини е должен на локацијата каде што тие се вршат, да има:

1) дозвола за експлоатација на минерални суровини и дозвола за изведување на дополнителни рударски работи;

2) договор за изведување на работите со изведувачот, доколку концесионерот сам не ги изведува тие работи;

3) рударски планови со ажурирана состојба на изведените рударски работи;

4) уверенија за стручна оспособеност на работниците за извршување на работите и за нивната здравствена состојба;

5) решение за поставување одговорни лица за раководење при изведувањето на рударските работи и објекти;

6) извештаи за извршените периодични прегледи и испитувања на опремата и орудијата за работа заради утврдување на нивната исправност;

7) упатства за работа со мерки на заштита при работа за применетиот технолошки процес за експлоатација и минерална технологија;

8) евиденција на произведените количини на минерални суровини во електронска или пишана форма и

9) друга документација пропишана со овој и друг закон.

(3) Начинот на водење на евиденцијата од ставот (1) точка 7 и ставот (2) точка 8 на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

(4) Концесионерот при изведување на рударските работи за експлоатација на минерални суровини е должен да врши класификација и прекатегоризација на рудните резерви.

(5) Постапката и начинот на класификација и прекатегоризација на рудните резерви од ставот (4) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

Член 52

Рударски мерења и рударски планови

(1) Заради правилно вршење на детални геолошки истражувања со рударски работи и експлоатација на минерални суровини, имателот на дозволата за детални геолошки истражувања или концесионерот е должен да врши рударски мерења и да изготвува рударски планови.

(2) Видот, содржината и начинот на изготвување и чување на рударските планови ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

Член 53

Техничко водење и надзор

(1) При изведување на рударските работи, концесионерот или изведувачот е должен да обезбеди техничко водење и надзор на изведувањето на рударските работи според рударските проекти, техничките прописи, како и според прописите за заштита при работа.

(2) Техничко водење и надзор на изведувањето на рударските работи од ставот (1) на овој член кај концесионерот или изведувачот на тие работи, ги врши стручно лице кое има овластување за вршење на тие работи.

(3) Поблиските услови и начинот на издавање на овластувањето од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 54

Времено или трајно запирање на рударски работи

(1) Концесионерот е должен временото прекинување на изведувањето на рударски работи при истражување и експлоатација на минералните сировини поради непредвидени геолошки, рударски или економски причини (појава на гас или вода, горски удари, јамски пожари, пореметување на главни патишта за проветрување и одводнување, лизгање на терен и слично) да го пријави на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини и државниот инспекторат за техничка инспекција најдоцна 24 часа по запирање на работите, а во случај на опасна појава, веднаш.

(2) Ако концесионерот планира временно запирање на работите повеќе од шест месеца потребно е најмалку 30 дена пред временото запирање да го извести Државниот инспекторат за техничка инспекција и да изврши рударски мерења на состојбите, како и дополнување на рударските планови, да направи записник за причините за престанување на работите и за опасностите кои можат да настанат во текот на запирањето и при повторниот почеток на работите. Временото запирање на изведувањето на рударски работи не може да трае подолго од една година.

(3) Концесионерот во периодот на временото прекинување на рударските работи, е должен редовно да ги одржува јамските простории и објекти во стабилна, сигурна и безбедна состојба која овозможува без опасности да се поминува преку нив.

(4) Доколку концесионерот не продолжи со експлоатација на минералните сировини по рокот определен во ставот (2) од овој член, истиот е должен да изготви дополнителен рударски проект во согласност со одредбите од овој закон.

ГЛАВА 4

**ТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД НА ИЗВЕДЕНИТЕ
РУДАРСКИ ОБЈЕКТИ**

Член 55

Техничкиот преглед на рударскиот објект

(1) Рударскиот објект може да се употребува по извршен технички преглед и врз основа на тоа издадено решение за употреба.

(2) Техничкиот преглед на рударскиот објект се врши на изведените рударски објекти според главниот или дополнителниот рударски проект, а по барање на концесионерот, од комисија формирана од министерот кој раководи со органот на државната управа

надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини. Во комисијата за технички преглед не може да учествува лице кое е вработено кај инвеститорот, проектантот или изведувачот на работи на рударскиот објект, како и лице кое вршело стручен надзор над изведба на рударскиот објект.

(3) Начинот на вршење на техничкиот преглед од ставот (2) на овој член, како и висината на трошоците за вршење на техничкиот преглед во зависност од сложеноста на работите ги пропишува Владата.

(4) Трошоците од ставот (3) на овој член треба да се соодветни на објективно сторените трошоци, а се на товар на концесионерот.

(5) Министерот на органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини издава решение за употреба на рударскиот објект во рок од 15 дена од доставувањето на извештај од техничкиот преглед, а врз основа на записник за извршениот технички преглед со кој се потврдува техничката исправност на објектот.

(6) Решение за употреба на изведените рударски објекти според главниот или дополнителниот рударски проект може да се издава и сукцесивно.

(7) Против решението од ставовите (5) и (6) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Комисијата за решавање на управна постапка во втор степен од областа на економијата и финансиите при Владата.

Член 56

Пробна работа без решение за употреба на рударскиот објект

(1) По исклучок, концесионерот може да отпочне со користење на рударскиот објект со пробно работење без Решение за употреба на рударскиот објект од членот 55 ставови (5) и (6) на овој закон, кога на објектот треба да се извршат претходни испитувања за утврдување на исправноста на постројките и опремата и нивното безбедно работење, проверка на стабилноста на рударскиот објект предвидени во техничката документација, условите за работа, обезбеденоста на рударскиот објект од пожари, како и други испитувања со кои ќе се потврди подобноста на рударскиот објект за употреба.

(2) Поблиските услови, начинот и вршењето на надзорот при пробното работење од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(3) Пробното работење може да трае најмногу три месеца, сметано од денот на пуштање во пробна работа на изведениот рударски објект.

ДЕЛ IV

СТРУЧНА ПОДГОТОВКА, ПРОЕКТАНТИ И РЕВИДЕНТИ НА ГЕОЛОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПОСТАПКА ЗА РЕВИЗИЈА

Член 57

Стручна подготовка

(1) Лицата кои вршат работи на геолошки истражувања и лицата кои вршат работи на изведување на рударски работи, односно експлоатација, покрај општите услови утврдени со закон, треба да ги исполнуваат и посебните услови за стручната подготовка и оспособеност за вршење на одделни работи.

(2) Работа на одделни работни места во правното или физичкото лице кое врши експлоатација на минерални суровини, можат да вршат лица кои покрај општите услови ги исполнуваат и следниве услови, и тоа за:

1) раководител на рудник рударски факултет, насока експлоатација на минерални суровини или општа насока и најмалку три години работно искуство во структурата;

2) раководител во јамски или површински коп рударски факултет, насока експлоатација или општа насока и најмалку две години работно искуство во структурата;

3) раководител на објекти за минерална технологија рударски факултет, насока минерална технологија или општа насока и најмалку две години работно искуство во структурата;

4) раководител на електромашинска, односно машинска служба или градежна служба, кој врши работи за потребите на правното или физичкото лице кое врши експлоатација на минерални суровини соодветен факултет и најмалку две години работно искуство во структурата;

5) раководител на површински коп за експлоатација на градежно-технички камен, украсен камен, дробилична и сепарациска постројка за неметални минерални суровини средно техничко училиште (рударско или геолошко) и најмалку три години работно искуство на работа на такви или слични објекти;

6) раководител во јама и објектите за минерална технологија средно техничко училиште, рударска насока и најмалку три години работно искуство на работа на такви или слични објекти;

7) раководител на површински коп за експлоатација на градежно-технички камен, украсен камен, дробење и сепарација на неметални минерални суровини средно техничко училиште, рударско или геолошко и најмалку две години работно искуство во структурата;

8) раководител на служба за техничка сигурност и заштита при работа рударски факултет или факултет за заштита при работа и работно искуство од две години во јама или површински коп;

9) надзорник во јама средно техничко училиште, рударска или геолошка насока и најмалку две години работно искуство во структурата;

10) надзорник на површинскиот коп, објектите за минерална технологија средно техничко училиште, рударска или геолошка струка;

11) работи на самостоен јамски мерач, односно мерач на површинските копови средно техничко училиште, геодетска насока и најмалку две години работно искуство во структурата и

12) работи на минирање можат да вршат лица кои се стручно оспособени за такви работи и кои ги исполнуваат условите пропишани со Законот за заштита од експлозивни материји.

(3) Лицата постари од 55 години мора да имаат лекарско уверение за психофизичката способност за вршење на минерски работи, не постаро од шест месеца.

(4) За вршење на работи на минирање работниците од ставот (1) точка 11 на овој член полагаат испит за проверка на нивната оспособеност пред комисијата на концесионерот што врши експлоатација на минерални суровини. На испитот за проверка на оспособеноста учествува и рударски државен инспектор.

(5) Заради обучување, а по одобрение на раководителот на рудникот, работниците кои се обучуваат можат да вршат работа на минирања под постојан надзор на палителот на мини.

(6) Покрај условите определени во ставот (2) точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 на овој член, лицата треба да имаат овластување за водење на технички надзор.

Член 58

Субјекти за изработка на геолошка документација

(1) Геолошка документација од членот 9 став (1) точки 1, 2 и 4, како и од членот 22 став (1) точка 3 на овој закон можат да ја изработуваат правни или физички лица кои се запишани во Централниот регистар, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија и кои поседуваат овластување за изработка на геолошка документација.

(2) Лицето вработено кај правното или физичкото лице од ставот (1) на овој член за изработка на геолошка документација, треба да поседува лиценца за изработка на геолошка документација.

(3) Поблиските услови и начинот на добивање на лиценцата и овластувањето за изработка на геолошка документација од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 59

Субјекти за изработка на рударски проекти

(1) Рударските проекти од членот 49 став (1) точки 1, 2 и 4 на овој закон можат да ја изработуваат правни или физички лица кои се запишани во Централниот регистар, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија и кои поседуваат овластување за изработка на рударски проекти.

(2) Лицето вработено кај правното или физичкото лице од ставот (1) на овој член за изработка на рударски проекти, треба да поседува лиценца за изработка на рударски проекти.

(3) Поблиските услови и начинот на добивање на лиценцата и овластувањето за изработка на рударските проекти од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

Член 60

Стручна оценка (ревизија) на геолошка документација и рударски проекти

(1) Заради проверка и контрола во поглед на пропишаните мерки, стандарди и технички нормативи за заштита при работа, сигурноста на луѓето, на подземните, површинските и соседните објекти и заштитата на животната средина, како и во поглед на примената на современите достигнувања и методи во рударството, геологијата и другите научни и технички дисциплини над изработената геолошка документација и рударски проекти, се врши стручна оценка (ревизија).

(2) Геолошката документација од членот 9 став (1) точки 2, 4 и 5 и од членот 22 став (1) точка 3 на овој закон, како и рударските проекти од членот 49 став (1) точки 1, 2 и 4 на овој закон подлежат на стручна оценка (ревизија).

(3) Геолошка документација и рударските проекти од ставот (2) на овој член изработени во странство подлежат на стручна оценка (ревизија).

(4) Стручната оценка (ревизија) од ставот (1) на овој член ја вршат правни и физички лица кои имаат овластување за изработка на геолошка документација, односно рударски проекти и се запишани во Централниот регистар на Република Македонија, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Македонија.

(5) Стручната оценка (ревизија) од ставот (1) на овој член може да ја врши лице во правното или физичкото лице од ставот (4) на овој член кое има лиценца за изработка на ваков вид документација.

(6) Стручната оценка (ревизија) на геолошката документација од членот 9 став (1) точки 2, 4 и 5 и од членот 22 став (1) точка 3 на овој закон, како и рударски проекти од членот 49 став (1) точки 1, 2 и 4 на овој закон не може да врши лице во правното или физичкото лице кое ја изработило или учествувало во изработка на геолошката документација и рударските проекти кои се предмет на стручна оценка (ревизија).

(7) Лицето од ставот (5) на овој член не смее да издава ревизиски извештај и ревизиска клаузула.

Член 61

Ревизиски извештај и ревизиска клаузула

(1) Правно или физичко лице кое извршило стручна оценка (ревизија) на геолошката документација, односно рударските проекти во смисла на членот 60 став (1) од овој закон, изготвува ревизиски извештај и издава ревизиска клаузула со која потврдува дека геолошката документација, односно рударските проекти се изработени согласно со овој и други закони.

(2) Ревизиската клаузула ја потпишува одговорното лице на правното или физичкото лице кое ја извршило стручната оценка (ревизија).

(3) Во ревизиската клаузула мора да биде наведено лицето кое ја извршило стручната оценка (ревизија) над проектот согласно со овој закон.

(4) Со ревизиската клаузула до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини задолжително се доставува и извод од Централниот регистар на Република Македонија како доказ дека правното или физичкото лице е регистрирано за изработка на геолошка документација, односно рударски проекти и заверени кај нотар копии од овластувањето и лиценците за лицата кои ја извршиле стручната оценка (ревизија).

(5) Ако стручната оценка (ревизија) на одделни делови од проектот ја извршиле повеќе лица, во ревизиската клаузула мора да биде наведено одделно кои лица над кои делови од проектот ја извршиле стручната оценка (ревизија).

ДЕЛ V

НАДОМЕСТОЦИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕТАЛНИ ГЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА И ЗА КОНЦЕСИИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈА НА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

Член 62

Надоместок за вршење детални геолошки истражувања

Имателот на дозвола за вршење на детални геолошки истражувања на минерални сировини плаќа еднократен надоместок за просторот, во зависност од видот на минералната сировина определен во дозволата за вршење на детални геолошки истражувања.

Член 63

**Надоместок за концесија за експлоатација
на минерални суровини**

Концесионерот е должен да плаќа:

- 1) годишен надоместок за користење на просторот доделен со концесијата за експлоатација, а во зависност од видот на минералната суровина што е предмет на концесијата за експлоатација и
- 2) надоместок за експлоатација на минерална суровина, предмет на концесијата.

Член 64

**Утврдување на висина и начин на плаќање
на надоместоците**

(1) Владата на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини, донесува Тарифник во кој ги утврдува висината на надоместоците за вршење на детални геолошки истражувања и концесии за експлоатација на минерални суровини од членовите 62 и 63 на овој закон, а во зависност од видот, количината и квалитетот на минералната суровина.

(2) Средствата наплатени од ставот (1) на овој член се уплатуваат на соодветна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(3) Средствата наплатени од ставовите (1) и (2) на овој член:

- 60 % се приход во Буџетот на Република Македонија и
- 40 % се приход на буџетот на општината на чие подрачје се врши концесиската дејност.

ДЕЛ VI

ОГРАНИЧУВАЊЕ НА ПРАВО НА СОПСТВЕНОСТ

Член 65

Ограничување на сопственичко право

Сопственичките или другите стварни права над земјиштето на кое се вршат детални геолошки истражувања или експлоатација на минерални суровини, може да се одземат или ограничат во случај кога вршењето на деталните геолошки истражувања или експлоатација на минералните суровини е од јавен интерес, под услови утврдени со овој закон и Законот за експропријација.

Член 66

Јавен интерес

(1) Од јавен интерес е:

- 1) кога минералната суровина е од стратешко значење за Република Македонија и
- 2) кога минералната суровина која е неопходна за реализација на проекти од јавен интерес утврден со друг закон.

(2) Минералните суровини од ставот (1) на овој член ги определува Владата.

ДЕЛ VII

ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА

Член 67

Заштита при работа при вршење на геолошки истражувања и експлоатација на минерални суровини

(1) Заради заштита на животот и здравјето на работниците, имателот на дозволата за детални геолошки истражувања или концесионерот е должен:

1) навремено да ги спроведува мерките за заштита при работа согласно со овој закон и Законот за заштита при работа и

2) да ја организира и уреди заштитата при работа со акт спрема специфичните услови и опасности во своите објекти согласно со овој закон и Законот за заштита при работа.

(2) При изведување на рударски работи и вршењето на надзор, изведувачот мора да обезбеди технички надзор и водење на работите согласно со овој закон и Законот за заштита при работа.

(3) Одговорното лице за изведување на рударски работи или лицето кое врши технички надзор над изведувањето на рударските работи, како и лицата кои вршат надзор над заштитата при работа, имаат право привремено да го отстранат од вршење на работите, работникот кој извршил повреда на некоја пропишана мерка со која се загрозува личната и колективната сигурност и безбедност.

(4) При изведување на рударските работи, изведувачот мора да обезбеди водење на евиденција во електронска или пишана форма за рударски надзор, во која се внесуваат:

1) мерките на овластените лица на изведувачот кои се однесуваат на заштитата при работа и здравјето на работниците и

2) службените налози на овластените лица на изведувачот.

(5) Изведувачот на подземни рударски работи задолжително мора да организира служба за заштита при работата.

(6) Изведувачот, кој изведува рударски работи каде што постои опасност од пожар, експлозија, појава на отровни гасови, или пак можности од навлегување на гасови, вода и тиња, мора да организира служба за спасување и служба за против пожарна заштита.

(7) Начинот на организирањето и работата на службата за спасување го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на трудот и социјалната политика по претходна согласност на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

(8) При изведување на рударски работи, изведувачот мора да преземе и мерки заради заштита на животот и здравјето на граѓаните, како и безбедност на недвижните и движните работи.

(9) Поблиските услови и начинот на заштита при работа во рударството ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на трудот и социјалната политика по претходна согласност на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

(10) Начинот на изработка и содржината на планот за одбрана и спасување во случај на колективна опасност или несреќа го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на одбраната по претходна согласност на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини.

(11) Изведувачот, кој изведува подземни рударски работи каде што постои опасност од пожар, експлозија, појава на отровни гасови, или пак можности од навлегување на гасови, вода и тиња, мора да организира служба за спасување.

(12) Работите и задачите што се сметаат за опасни (работи во окна, расчистување на рушевини и слично) можат да се изведуваат само под надзор на стручно лице кое го определува одговорното лице.

(13) Правното или физичкото лице мора пред распоредувањето на работите, односно на работните задачи, работникот со кој засновал работен однос да го запознае со прописите и мерките за заштита при работа во врска со работите кои ќе ги врши, со опасностите кои можат да настанат при таа работа, како и со организирањето и спроведувањето на заштитните мерки при работа и да определи работник кој целосно ќе го запознае со правата и обврските во врска со заштитата при работа и условите за работа.

(14) Работникот кој прв пат се распоредува на рударските работи, мора постепено, а најмалку 15 дена да се внесува во работата под непосредно раководење и надзор на работник и инструктор определен од работник со посебни овластувања и одговорности.

(15) Работниците кои се распоредени на работно место во јама мораат при нивното прераспоредување на друго работно место на кое не работеле дотогаш да се запознаат со специфичните опасности на новото работно место и со мерките за заштита при работа и опасностите кои можат да настанат при вршење на работите на кои се распоредуваат.

(16) Работниците кои се распоредени на работно место во површинските погони кои во јамата влегуваат повремено заради извршување на одделни работи, мора да бидат претходно запознати со специфичностите на работата во јама, со сите опасности кои произлегуваат од таквата работа и со мерките за заштита при работа на кои мора да се придржуваат.

(17) Работниците кои се распоредени на работно место надвор од јама можат да влегуваат во јама само со дозвола на раководителот на јамата или од него овластено лице.

(18) Секој работник е должен во текот на работата да ги почитува и спроведува пропишаните мерки и постојано да го дополнува и да го усовршува своето знаење од областа за заштита при работа.

(19) Правното или физичкото лице е должно да донесе посебни програми за стекнување, дополнување и усовршување на знаењето за областите за заштита при работа според видовите на работите, односно работните задачи.

Член 68

Обврска за запознавање

(1) Органите на управувањето и раководните работници во правното или физичкото лице се должни да организираат запознавање на сите работници со прописите и мерките за заштита при работа, како и со мерките за спроведување на плановите за одбрана и акциите за спасување во случај на ненадејни несреќи. За таа цел правното или физичкото лице е должно еднаш годишно да организира обука на која работниците ќе се запознаат со прописите и техничките мерки за спроведување на планот на одбраната и спасувањето.

(2) Правното или физичкото лице е должно по пат на стручна комисија еднаш годишно да ги проверува познавањето на прописите и мерките за заштита при работа, како и плановите за одбрана и акциите за спасување во случај на ненадејни несреќи на работниците со посебни овластувања и одговорности кои вршат надзор, палител на мини, како и други работници со посебни овластувања.

(3) Работниците кои нема да покажат задоволително знаење од прописите и мерките за заштита при работа, а особено од спроведувањето на планот за заштита и акција за спасување, не можат понатаму да ги вршат работите, односно работните задачи, се додека со повторно проверување не се утврди дека ги познаваат прописите и мерките за заштита при работа.

(4) Органот на управувањето, раководните работници во правното или физичкото лице и други работници со посебни овластувања и одговорности кои раководат со геолошките истражувања и рударските работи одредени со општите акти за заштита на работниците на работа, како и работниците на службата за заштита при работа, имаат право привремено да забранат вршење на работи на работниците кои извршиле повреда на некои од пропишаните мерки со кои се загрозува личната и колективната сигурност.

(5) Против работникот на кого му е привремено забранета работата, веднаш се поведува постапка за утврдување на повреда на работните обврски на начин утврден со закон и колективен договор.

Член 69

Обврска за известување

Секој работник, кој е вработен кај концесионерот или изведувачот што врши детални геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини, е должен веднаш да го известува непосредниот раководител за несреќа при работа, потешка повреда при работа, или појава што го загрозува животот на работниците, како и за причините за настанување на истите.

ДЕЛ VIII

ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА

Член 70

Заштита на животната средина

(1) Имателот на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања или концесионерот што изведува рударски работи, односно експлоатација на минерални сировини и минерална технологија е должен да се придржува кон овој закон и Законот за животната средина и другите прописи од областа на животната средина.

(2) Имателот на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања и концесионерот што изведува рударски работи, односно експлоатација на минерални сировини и минерална технологија мора да ги спроведува мерките за заштита на животната средина од потенцијалните опасности и штетните влијанија.

Член 71

Надомест на штета

Штетата сторена при вршење на основните и деталните геолошки истражувања и изведувањето на рударските работи, односно експлоатацијата на минералните сировини и минерална технологија се надоместува во согласност со прописите за надоместок на штета и одговорност за штета предизвикана врз животната средина.

Член 72

Санација на околината и отстранување на последиците

(1) Имателот на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања и концесионерот што изведува рударски работи, односно експлоатација на минерални сировини и минерална технологија за време на деталните геолошки истражувања и изведувањето на рударските работи и работи од минералната технологија, како и по

нивното завршување мора да изведе санација на просторот, во согласност со дозволата за вршење на детални геолошки истражувања, договорот за концесија и дозволата за експлоатација.

(2) За неспроведување на дејствијата опишани во ставот (1) од овој член органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини, односно концедентот ќе ја изведе санацијата на просторот, во согласност со дозволата за вршење на детални геолошки истражувања, договорот за концесија и дозволата за експлоатација и минерална технологија, на товар на имателот на дозволата за вршење на детални геолошки истражувања, односно концесионерот во согласност со закон.

(3) По завршување на деталните геолошки истражувања и изведувањето на рударски работи, односно експлоатација на минерални сировини и минерална технологија, не смее да се врши складирање на штетни, опасни, радиоактивни и отпадни материјали во напуштените простори и копови.

Член 73

Интервенции во концесискиот простор

(1) Преку концесискиот простор, односно експлоатационото поле може да се градат јавни патишта, железнички пруги и други сообраќајници, електрични водови, водоводи, нафтоводи и гасоводи, ако се обезбедат соодветни услови со кои нема да биде нарушена експлоатацијата на минералните сировини, загрозен животот на луѓето и имотот и интегрираните еколошки дозволи.

(2) Водите кои ќе се појават при изведувањето на рударските работи, концесионерот може да ги употребува за свои технолошки потреби согласно со Законот за водите. Пред испуштање на отпадните води во реципиентот, задолжително треба да се прочистат од штетните состојки во согласност со закон и интегрираните еколошки дозволи.

ДЕЛ IX

НАДЗОР

Член 74

Надзор

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството за економија.

(2) Инспекцискиот надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон го врши Државниот инспекторат за техничка инспекција и други инспекциски органи согласно со овластувањата утврдени со овој и друг закон.

(3) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон во однос на вршењето на детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини и минерална технологија без дозвола за вршење на детални геолошки истражувања, без концесија за експлоатација и без одобрение за експлоатација и минерална технологија, покрај надлежните инспекциски органи од ставот (2) на овој член врши и Министерството за внатрешни работи согласно со овластувањата утврдени со закон.

(4) Надзор над плаќањето на надоместоците за вршење на детални геолошки истражувања и за концесија за експлоатација на минерални сировини утврдени согласно со овој закон го врши Управата за јавни приходи.

ДЕЛ X

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 75

(1) Глоба во износ од 5.000 до 20.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1) детални геолошки истражувања на минерални сировини врши без претходна согласност на органот на државната управа надлежен за соодветната област на простори кои се наоѓаат во градски населби, јавни патишта, водостопански објекти, воени објекти, споменици на културата, посебно заштитени објекти на природата и гробиштата, како и на просторите на кои се наоѓаат објекти од јавен интерес (член 6 ставови (1) и (2));

2) врши детални геолошки истражувања без дозвола (член 10 став (1));

3) не побара проширување на дозволата за вршење детални геолошки истражувања на откриените други видови на минерални сировини (член 18 став (1));

4) при вршењето на деталните геолошки истражувања не ги спроведува мерките за заштита при работа (член 19 став (1) точка 3);

5) не спроведува мерки за заштита на животната средина и рекултивација на земјиштето (член 19 став (1) точка 5);

6) депонира штетни, радиоактивни и други опасни отпадни материјали во напуштените рударски објекти во кои се вршеле детални геолошки истражувања и на просторот определен со дозволата за вршење на геолошки истражувања (член 19 став (1) точка 6);

7) примерок од елаборатот за извршените детални геолошки истражувања заедно со извештајот за извршената ревизија и ревидентската клаузула не се достави до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини на трајно чување најдоцна 90 дена сметано од денот на завршувањето на истражувањата (член 19 став (1) точка 8);

8) врши експлоатација на минерални сировини без да добие концесија за вршење експлоатација на минерални сировини (член 23 став (1));

9) врши експлоатација на минерални сировини надвор од определеното експлоатационо поле дефинирани со главниот и дополнителниот рударски проект (член 25 став (3));

10) не го продолжи периодот на важноста на концесијата за експлоатација на минералните сировини (член 26 став (1));

11) не врши рекултивација на просторот согласно со динамиката предвидена со главниот или дополнителниот рударски проект и проектот за геолошки истражувања (членови 9 и 49);

12) изврши пренос на концесијата спротивно на одредбите од членот 34 на овој закон;

13) ја даде концесијата под закуп (член 34 став (4));

14) започне со експлоатација на минералните сировини без да добие дозвола за експлоатација (член 41);

15) врши експлоатација на новооткриените минерални сировини без да има добиено дозвола за вршење на детални геолошки истражувања за новооткриената минерална сировина (член 40);

16) при изведувањето на рударските работи не се почитуваат пропишаните технички нормативи и мерките за заштита при работа и заштитата на животната средина (членови 67 и 70);

17) рударскиот објект се употребува без да е извршен технички преглед и решение за негова употреба (член 55 став (1));

18) не ги изведува рударските работи согласно со рударските проекти, дозволите, стандардите и техничките нормативи кои важат за изведување на тие работи (член 51 став (1) точка 1);

19) не врши рударски мерења и не поседува рударски планови за извршената експлоатација на минералните суровини (член 51 став (1) точка 2);

20) не ги спроведе мерките за заштита при работа (член 51 став (1) точка 4);

21) не презема навремено мерки за безбедност на граѓаните, нивниот имот, сообраќајот и соседните објекти (член 51 став (1) точка 5);

22) не спроведува мерки за заштита на животната средина и природата, културното наследство и за рекултивација на земјиштето (член 51 став (1) точка 6);

23) најдоцна 24 часа пред запирањето на работите, а во случај на опасна појава веднаш, не го известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини и Државниот инспекторат за техничка инспекција за временото прекинување и изведување на рударските работи при истражување и експлоатација на минералните суровини поради непредвидени геолошки, рударски или економски причини (појава на гас или вода, горски удари, јамски пожари, пореметување на главните патишта за проветрување и одводнување, лизгање на терен и слично) (член 54 став (1));

24) за заштита на животот и здравјето на работниците при вршењето на геолошки истражувања и експлоатација на минерални суровини не организира, уреди и спроведува заштита при работа, како и навремено не презема и спроведува мерки за заштита при работа (член 67 став (1));

25) не организира служба за спасување при изведување на рударски работи каде што постои опасност од пожар, експлозија, појава на отровни гасови или пак можности за навлегување на гасови, вода и тиња (член 67 став (6));

26) не се придржува на мерките пропишани со Законот за животната средина (член 70 ставови (1) и (2));

27) за време на изведување на рударските работи и по нивното завршување не изведе целосна санација на околината и не ги отстрани последиците кои настанале при изведување на рударските работи (член 72 став (1)) и

28) на подрачјето каде што последиците не можат во целост да се санираат, односно отстранат, не спроведе мерки за заштита за да се исклучи опасноста по здравјето или животот на луѓето и животните и можните причинители за загадување на животната средина, односно предвидливите штети на објектите и околината (член 72 став (2)).

(2) Покрај глобата за дејствијата од ставот (1) на овој член, на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност. Траењето на забраната не може да биде пократко од шест месеца ниту подолго од пет години, како и дејноста чие вршење му се забранува на правното лице.

(3) Покрај прекршочната санкција на лицата од ставот (2) на овој член, за дејствијата од ставот (1) точки 8, 9, 10, 14 и 15 на овој член може да се изрече посебна прекршочна мерка одземање на предмети и целокупните количини на бесправно експлоатирани минерални суровини за кои е донесено решение за забрана со нивно располагање од страна на овластен орган.

(4) Глоба за прекршок во висина од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок за дејствијата од ставот (1) на овој член и за одговорното лице во правното лице и за тоа ќе му се изрече прекршочна санкција забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до пет години.

(5) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 76

(1) Глоба во износ од 4.000 до 8.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1) врши детални геолошки истражувања надвор од определениот простор (член 10 став (1));

2) вади поголема количина на минерална суровина при вршењето на детално геолошко истражување од определената за вршење соодветни испитувања согласно со проектот за вршење на детални геолошки истражувања (член 17 став (1) точка 10);

3) работите не ги изведува согласно со проектот за детални геолошки истражувања, стандардите и техничките нормативи кои важат за изведување на тие работи (член 19 став (1) точка 2);

4) навремено не преземе мерки за безбедност на граѓаните, нивниот имот, сообраќајот и соседните објекти (член 19 став (1) точка 4);

5) најмалку еднаш годишно, во рок определен со дозволата не достави извештај за извршените детални геолошки истражувања, согласно со динамиката утврдена во дозволата за истражување (член 19 став (1) точка 7);

6) во рок од една година по завршувањето на деталните геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини не достави ревидиран елаборат од извршените детални геолошки истражувања со пресметка на резервите на минералните суровини на просторот за истражување или извештај доколку резултатите од деталните геолошки истражувања се негативни (член 19 став (1) точка 8);

7) истражните работи се користат за експлоатација на минералните суровини (член 20 став (1) точка 5);

8) не смее да ги уништува, загрозува и не овозможува користење од страна на други лица на инфраструктурни објекти (пат, далновод и друго) кои поминуваат низ експлоатационото поле (член 25 став (4));

9) изведувањето на рударските работи и рударските објекти според главниот рударски проект не се врши според дозволата за експлоатација на минералните суровини (член 41 став (1));

10) рударските работи се вршат без дозвола за изведување на рударските работи (член 47 став (1));

11) не води евиденција за произведените количини на минерални суровини (член 51 став (1) точка 7);

12) временото прекинување на изведувањето на рударски работи при истражување и експлоатација на минералните суровини поради непредвиден геолошки, рударски или економски причини (појава на гас или вода, горски удари, јамски пожари, пореметување на главни патишта за проветрување и одводнување, лизгање на терен и слично) не го пријави на органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини и Државниот инспекторат за техничка инспекција најдоцна 24 часа по запирање на работите, а во случај на опасна појава, веднаш (член 54 став (1));

13) планираното време запирање на работите повеќе од шест месеца најмалку 30 дена пред запирањето не го известува Државниот инспекторат за техничка инспекција, не изврши рударски мерења за состојбите, како и дополнување на рударските планови, не направи записник за причините за престанување на работите и за опасностите кои можат да настанат во текот на запирањето и при повторниот почеток на работите (член 54 став (2));

14) во периодот на временото прекинување на рударските работи не ги одржува јамските простории и објекти во стабилна, сигурна и безбедна состојба која овозможува без опасности да се поминува преку нив (член 54 став (3));

15) при вршењето на детални геолошки истражувања со рударски работи во делот на експлоатацијата на минералните суровини, а заради правилно спроведување на деталните геолошки истражувања, експлоатацијата на минерални суровини, заштитата при работа и спречување на материјални штети не врши рударски мерења врз основа на кои треба да се изработуваат рударски планови и карти (член 52 став (1));

16) при изведување на подземни рударски работи каде што постои опасност од пожар, експлозија, појава на отровни гасови или пак можности за навлегување на гасови, вода и тиња, не организира служба за спасување (член 67 став (6));

17) пред пуштањето на отпадните води во реципиентот не се прочистат од штетните состојки согласно со прописите со кои се уредува заштитата на водите (член 73 став (2)) и

18) концесионерот не врши реинјектирање на вишокот на минерални суровини во медиумот од кој се експлоатирани, согласно со дозволата за експлоатација (член 51 став (1) точка 3).

(2) Покрај глобата за дејствијата од ставот (1) на овој член, на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност. Траењето на забраната не може да биде пократко од шест месеца ниту подолго од пет години, како и дејноста чие вршење му се забранува на правното лице.

(3) Со глоба од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност за прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни и одговорното лице во правното лице и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до пет години.

(4) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член и доколку при вршењето на геолошките истражувања и експлоатацијата на минералните суровини не го извести непосредниот раководител за несреќа при работа, потешка повреда при работа или појава што го загрозува животот на работниците, како и за причините за настанување на истите (член 69).

Член 77

(1) Глоба во износ од 5.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

1) врши детални геолошки истражувања на минерални суровини што не се наведени како предмет во дозволата за вршење на детални геолошки истражувања (член 17 став (1) точка 2);

2) не се придржува на определените цели и начин на истражување на минерални суровини во дозволата за вршење детални геолошки истражувања (член 17 став (1) точка 3);

3) не се придржува на видот и обемот на истражните работи што треба да се извршат наведени во дозволата за вршење детални геолошки истражувања (член 17 став (1) точка 4);

4) не се придржува на рокот определен во дозволата за вршење детални геолошки истражувања за поднесување извештај за извршените детални геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини (член 17 став (1) точка 11);

5) не се придржува на обврските и начинот за уредување на просторот за истражување за време и по завршување на времето за истражување на минерални суровини наведени во дозволата за детални геолошки истражувања (член 17 став (1) точка 13);

6) не обезбеди согласност од сопственикот или корисникот на земјиштето во делот каде што ќе ги врши деталните геолошки истражувања пред да започне со вршење на истите (член 19 став (1) точка 1);

7) на просторот за вршење на деталните геолошки истражувања ја нема документацијата предвидена во членот 19 став (2) од овој закон;

8) не постапува по решението на државниот инспектор за техничка инспекција (член 20 став (1) точка 4);

9) при изведувањето на рударските работи концесионерот не обезбеди техничко водење и надзор над работите според рударските проекти, техничките прописи, како и според прописите за заштита при работа (член 53);

10) не го извести органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини и Државниот инспекторат за техничка инспекција за пуштање на рударскиот објект во пробна работа и не обезбеди стручно следење и анализирање на резултатите од пробното работење (член 56);

11) не го пријави престанувањето на рударските работи и експлоатацијата на минералните сировини на Државниот инспекторат за техничка инспекција (член 54 став (2));

12) за геолошката документација од членот 9 став (1) точки 1, 2 и 4 и од членот 22 став (1) точка 3, како и рударските проекти од членот 49 став (1) точки 1, 2 и 4 на овој закон не е извршена стручна оценка (ревизија) во поглед на пропишаните мерки, стандарди и технички нормативи за заштита при работа, сигурноста на луѓето и на подземните, површинските и соседните објекти и заштитата на животната средина и природата, како и во поглед на примената на современите достигнувања и методи во рударството, геологијата и другите научни и технички дисциплини (член 60 став (1));

13) стручната оценка (ревизија) од членот 60 став (1) на овој закон ја врши лице во правното или физичкото лице кое нема лиценца за изработка на ваков вид документација (член 60 став (3));

14) стручната оценка (ревизија) на геолошката документација од членот 9 став (1) точки 1, 2 и 4 и членот 22 став (1) точка 3, како и рударските проекти од членот 49 став (1) точки 1, 2 и 4 на овој закон ја врши лице во правното лице кое ја изработило или учествувало во изработка на геолошката документација и рударските проекти кои се предмет на ревизија (член 60 став (6));

15) издава ревизиски извештај и ревизиска клаузула спротивно на одредбите од членот 60 став (7) на овој закон;

16) извршените мерења не ги евидентира во книгата за извршени рударски мерења и не ги чува рударските планови и податоците добиени од рударските мерења (член 52 став (1));

17) нема документација согласно со членот 51 став (2) на овој закон;

18) вработените во рудниците не ги исполнуваат условите од членот 57 на овој закон;

19) при изведувањето на рударските работи не обезбеди техничко водење на работите според рударските проектни и техничките прописи, како и изведба и надзор врз спроведувањето на прописите од подрачјето за заштита при работа (член 67 став (2));

20) при изведувањето на рударските работи не обезбеди водење на евиденција (член 67 став (4));

21) не организира служба за заштита при работа (член 67 став (5)) и

22) не го извести органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните сировини и Државниот инспекторат за техничка инспекција за извршените работи и преземените мерки од членот 72 ставови (1) и (2) на овој закон (член 72 став (3)).

(2) Покрај глобата за дејствијата од ставот (1) на овој член, на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност. Траењето на забраната не може да биде пократко од шест месеца ниту подолго од пет години, како и дејноста чие вршење му се забранува на правното лице.

(3) Со глоба од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност за прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни и одговорното лице во правното лице и за тоа ќе му се изрече прекршочна санкција забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до пет години.

(4) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 78

(1) Глоба во износ од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице која се наплатува веднаш на местото на сторување на прекршокот, за дејствијата од членот 75 став (1) точки 5, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23 и 27, членот 76 став (1) точки 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10 и 11 и членот 77 став (1) точки 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 19 и 20 на овој закон.

(2) За дејствијата од ставот (1) на овој член глоба во износ од 300 до 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице која се наплатува веднаш на местото на сторување на прекршокот.

ДЕЛ XI

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 79

Постапки започнати пред влегувањето во сила на овој закон

(1) Започнатите постапки за добивање на концесии и одобренија за детални геолошки истражувања и експлоатација на минерални сировини и решенија за технички прием на рударските објекти пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со Законот за минералните сировини (“Службен весник на Република Македонија” број 18/99 и 29/2002).

(2) Договорите за концесија склучени пред денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се усогласат со одредбите од овој закон во рок од една година, сметано од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Лицата кои се имаат здобиено со лиценца за изработка на геолошка документација и рударски проекти, односно лицата кои имаат положено стручен испит за самостојно вршење на работите од областа на геологијата и рударството се ослободени од полагање на стручни испити согласно со членовите 53, 58 и 59 од овој закон.

Член 80

Важност на прописите

(1) Прописите кои произлегуваат од овој закон ќе се донесат најдоцна во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите кои произлегуваат од овој закон ќе се применуваат:

1) Правилникот за содржина на рударските проекти за експлоатација на цврсти минерални сировини (“Службен лист на СФРЈ” број 21/66);

2) Правилникот за технички нормативи за подземна експлоатација на метални минерални сировини (“Службен лист на СФРЈ” број 24/91);

3) Правилникот за технички нормативи за машини со дизел мотори што се користат при подземни рударски работи во неметански јами (“Службен лист на СФРЈ” број 66/78);

- 4) Правилникот за технички нормативи при ракување со експлозивни средства и минирање во рударството (“Службен лист на СФРЈ” број 26/88 и 63/88);
- 5) Правилникот за технички нормативи при изградба на јамски магацини за експлозивни средства во рудниците со подземна експлоатација на минерални суровини (“Службен лист на СФРЈ” број 12/88);
- 6) Правилникот за технички нормативи при превоз на луѓе и материјали по окната на рудниците (“Службен лист на СФРЈ” број 4/80, 12/85, 35/87 и 51/88);
- 7) Правилникот за технички нормативи при превоз на луѓе во рудници со подземна експлоатација во хоризонтални и коси простории (“Службен лист на СФРЈ” број 34/89);
- 8) Правилникот за технички нормативи за превоз со транспортери со лента во рударството (“Службен лист на СФРЈ” број 5/73, 12/74, 4/86, 4/89 и 34/89);
- 9) Правилникот за технички нормативи за електрични постројки и уреди и инсталации во рудниците со подземна експлоатација (“Службен лист на СФРЈ” број 21/88);
- 10) Правилникот за технички нормативи за електрични постројки и уреди и инсталации во рудниците со површинска експлоатација (“Службен лист на СФРЈ” број 66/87);
- 11) Правилникот за технички нормативи за површинска експлоатација на лежишта на минерални суровини (“Службен лист на СФРЈ” број 4/86 и 62/87);
- 12) Правилникот за технички нормативи за површинска експлоатација на архитектонско-градежен камен (украсен камен) технички камен, чакал и песок и за преработка на архитектонско-градежен камен (“Службен лист на СФРЈ” број 11/86);
- 13) Правилникот за технички нормативи за подземна експлоатација на јаглен (“Службен лист на СФРЈ” број 4/89);
- 14) Правилникот за средства за лична заштита при работа и личната заштитна опрема (“Службен лист на СФРЈ” број 35/69);
- 15) Правилникот за технички нормативи подготвување на минерални суровини - руди на обоени метали (“Службен лист на СФРЈ” број 36/79);
- 16) Правилникот за мерките и нормативите за заштита на орудијата за работа (“Службен лист на СФРЈ” број 18/91);
- 17) Правилникот за технички нормативи за дигалки (“Службен лист на СФРЈ” број 65/91);
- 18) Правилникот за технички нормативи за стабилни садови под притисок (“Службен лист на СФРЈ” број 16/83);
- 19) Правилникот за технички нормативи за пумпи и компресори (“Службен лист на СФРЈ” број 32/74);
- 20) Правилникот за периодични испитувања на орудијата за работа и уредите, хемиските и биолошките штетности и микроклимата (“Службен лист на СФРЈ” број 26/67);
- 21) Правилникот за претходните здравствени прегледи и постапката и роковите за вршење на периодични здравствени прегледи на работниците (“Службен лист на СФРЈ” број 27/88);
- 22) Правилникот за опремата и постапката за укажување прва помош и за организирање на службата за спасување во случај на незгода при работа (“Службен лист на СФРЈ” број 21/71);
- 23) Правилникот за максимално дозволените концентрации и количества и за други штетни материи што можат да се испуштаат во воздухот од оделни извори на загадување (“Службен весник на Република Македонија” број 3/90);
- 24) Уредбата за класификација на водите (“Службен весник на Република Македонија” број 9/84);
- 25) Правилникот за квалификација и категоризација на резервите на цврсти минерални суровини и за водење на евиденција за нив (“Службен лист на СФРЈ” број 53/79);

26) Правилникот за квалификација и категоризација на резервите на подземните води и за водење на евиденција за нив (“Службен лист на СФРЈ” број 34/79) и

27) Одлуката за определување на границите на заштитните зони на изворот Рашче и определување на мерките за заштита (“Службен весник на Република Македонија” број 36/90).

Член 81

Престанување на важноста на закон

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Закон за минералните суровини (“Службен весник на Република Македонија” број 18/99 и 29/2002).

Член 82

Влегување во сила на законот

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.